

Zin in taal

Beschrijvingsgegevens en toelichting bij het compacten

SLO • nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling

slo

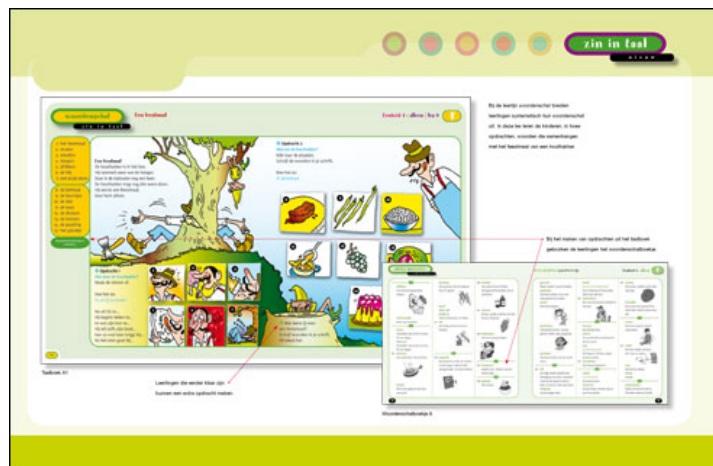

Zin in taal

Beschrijvingsgegevens en toelichting bij het compacten

November 2009

slo
nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Beschrijvingsgegevens

Zin in taal

Uitgever

Zwijzen BV, Uitgeverij
Postbus 805
5000 AV Tilburg
Telefoon: 013 5838888
Fax: 013 5838890
E-mail: voorlichting@zwijsen.nl
Website: www.zwijsen.nl

Jaar van uitgave

2006

Algemeen

Zin in taal is een taalmethode voor groep 4 tot en met 8 van het basisonderwijs. Voor de leerlijn Spelling is een afzonderlijke leergang uitgegeven, *Zin in Spelling*. Het taal- en spellingdeel zijn qua opbouw en structuur op elkaar afgestemd. *Zin in taal* sluit volgens de uitgever verder goed aan bij de leesmethode 'Ondersteboven van lezen' omdat in beide methodes dezelfde thema's aan de orde komen. Scholen hebben de mogelijkheid om een abonnement te nemen op de 'Leerkrachtassistent'. Dit is een digitaal hulpmiddel waarmee pagina's uit het lesboek en het werkboek gepresenteerd kunnen worden via het digitale schoolbord.

De algemene doelstelling van deze taalmethode bestaat uit drie onderdelen: "Het onderwijs in Nederlandse taal is erop gericht dat de leerlingen vaardigheden ontwikkelen waarmee ze deze taal doelmatig gebruiken in situaties die zich in het dagelijks leven voordoen; kennis en inzicht verwerven omtrent betekenis en vorm van taal; plezier hebben of houden in het gebruiken en beschouwen van taal. Voor het onderdeel spelling zijn de volgende doelstellingen uit de kerndoelen het meest van toepassing: "de leerlingen kennen de regels voor het spellen van werkwoorden; de leerlingen kennen de regels van het spellen van andere woorden dan werkwoorden."

Samenstelling

Zin in taal bestaat uit twee onderdelen: *Zin in taal Taal* en *Zin in taal Spelling*. *Zin in taal Taal* bestaat uit vijf delen (A -E) voor de groepen 4 tot en met 8. De methode bestaat voor de leerkracht per jaar uit: twee handleidingen, kopieermap, toetsmap en twee audio-cd's. Voor de leerlingen bestaat de methode per jaar uit: twee taalboeken, twee werkboeken (verbruiksmateriaal), twee antwoordenboeken en een woordenschatboekje.

Als additioneel materiaal wordt aangemerkt: een klassikale kiesschijf, een kiesschijf woordenschat, een computerprogramma 'woordenschat' en software voor het digitale schoolbord (de leerkrachtassistent).

Het materiaal voor 'Spelling' bestaat voor groep 4 - 6 uit een handleiding, een werkboek, een antwoordenboek, spellingskaarten en Lijsterbij. Voor groep 7 en 8 zijn er twee handleidingen, twee werkboeken, twee antwoordenboeken, spellingskaarten en de basisspellinggids per jaargroep. Voor groep 5-8 zijn er daarnaast klassikale posters.

Zin in taal Spelling heeft als additioneel materiaal voor groep 4 - 6: een antwoordenboekje en werkboekje bij de *Lijsterbij* en voor groep 7 en 8 een antwoordenboekje en werkboekje bij de *Basisspellingsgids*. Voor alle vijf groepen zijn er verder twee oefenboekjes *Slagwerk* met hierbij twee antwoordenboekjes. Tot slot is er een computerprogramma *Spelling* en software voor het digitale schoolbord (de leerkrachtassistent) beschikbaar. Ter ondersteuning van leerkrachten is er bij *Zin in taal* een methodesite: www.zinintaal.nl. Deze website is opgebouwd uit een 'Taaldeel' en een deel voor 'Spelling'.

Inhoud

Zin in taal Taal richt zich op de volgende leerlijnen: 'woordenschat', 'spreken en luisteren', 'woordbouw', 'zinsbouw' en het 'schrijven van teksten'. *Zin in taal* kent de mogelijkheid om binnen de lessen uit drie modellen te kiezen: het kern-, woordenschat- en taalbeschouwingsmodel. In het kernmodel zijn de opgenomen lessen dekkend voor de kerndoelen voor taal; binnen het woordenschatmodel ligt het accent op woordenschatontwikkeling en in het taalbeschouwingsmodel wordt het taalonderwijs uitgebreid met extra lessen taalbeschouwing.

De methode is voor iedere jaargroep opgebouwd uit tien eenheden die gewijd zijn aan een inhoudelijk thema. In de methode worden tien hoofdonderwerpen onderscheiden die in elk leerjaar terugkomen. Het gaat om de volgende thema's: omgeving, natuur, reizen, gevoel, verhalen, samenleven, cultuur, andere tijden, avontuur en taal. Voor elk leerjaar zijn er andere deelthema's. De deelthema's van 'natuur' voor de vijf leerjaren zijn: huisdieren, dieren, wilde dieren, het weer en milieu.

Iedere eenheid bevat taallessen waarin de verschillende taalaspecten: spreken/luisteren, woordenschat, woordbouw, zinsbouw en schrijven aan de orde komen.

De methode heeft per jaargroep lesstof voor tien eenheden van drie of vier weken. Elke eenheid kent een eigen thema en bevat zeven basislessen. Daarnaast is uitbreiding mogelijk met vier lessen taalbeschouwing of vier lessen woordenschat.

Per week zijn er vijf lessen die ieder ongeveer veertig minuten duren. In elke les ligt het hoofdaccent op één leerlijn en kan er een nevenaccent liggen op een andere leerlijn.

Het aantal lessen per leerlijn varieert per jaargroep. De opbouw van iedere les kent een vaste structuur: introductie (5 minuten), instructie (10 minuten), verwerking (15 minuten) en reflectie (10 minuten). Naast de taallessen zijn er in elk werkmodel zes taken opgenomen waaraan leerlingen ongeveer 15 minuten zelfstandig werken.

Om de vorderingen van leerlingen te volgen zijn er controletaken. Na iedere eenheid kunnen twee controletaken afgenomen worden. Voor de leerlijn woordenschat is altijd een toets.

De andere controletaak is voor een van de overige leerlijnen.

Omgaan met verschillen

Zin in Taal kent een aantal mogelijkheden om rekening te houden met verschillen tussen leerlingen. Zo kan de leerkracht met behulp van drie werkmodellen (kern-, woordenschat- en taalbeschouwingsmodel) het taalonderwijs afstemmen op de behoeften van de leerlingen. Het 'kernmodel' kan gehanteerd worden als de leerlingen over een goede taalvaardigheid beschikken. Het 'taalbeschouwingsmodel' kent vier extra taallessen. Het gaat dan om: een les spreken/luisteren, een les woordenschat, een les zinsbouw en een les voor schrijven. Er is de mogelijkheid om aan al de drie modellen het onderdeel 'spreekbeurten en werkstukken' toe te voegen.

In het leerlingenboek van *Zin in taal* zijn voor leerlingen die snel klaar zijn (ster)opdrachten opgenomen. Ook in de werkboekjes staan extra (ster)opdrachten.

Spelling

Zin in taal heeft een aparte deelleergang voor Spelling *Zin in taal-spelling*. In de handleiding geven de auteurs de volgende uitgangspunten van *Zin in Spelling* aan: 1. interactie; 2 strategische spellingsonderwijs; 3. reflectie; 4. evaluatie; 5. differentiatie; 6. zelfstandig werken; 7. combinatiegroepen en 8. aansluiting bij andere methodes.

In de methode staat per les meestal één spellingprobleem centraal. Dit probleem wordt tijdens de les geanalyseerd en verbonden met een spellingstrategie. Er komen een zevental spellingsstrategieën aan de orde: een hoorstrategie, een regelstrategie, een inprentstrategie, een analogiestrategie, een oppositiestrategie, een opzoekstrategie en een meervoudigestrategie.

De leerstof is voor iedere jaargroep verdeeld over tien eenheden. Iedere eenheid heeft zes lessen voor een periode van drie of vier weken. Een eenheid van *Zin in spelling* bestaat uit vier basislessen en twee herhalingslessen. Voor een periode van twee weken zijn er twee spellingslessen per week. Een basisles is opgebouwd uit een viertal fasen: introductie (5 minuten), instructie (10 minuten). In het begin van de derde week maken de leerlingen de verwerking (15 minuten) en reflectie (5 minuten).

Met het computerprogramma *Oefenen met spelling* kunnen kinderen de spellingcategorieën oefenen die aan de orde zijn.

Voor de leerlijn *Spelling* zijn er toetsen ontwikkeld. Na vier lessen is er een controledictee/controletaak dat klassikaal wordt afgenomen. Aan de hand van een foutenanalyse wordt duidelijk of er remediëring nodig is. Leerlingen die een goede score hebben gaan zelfstandig aan het werk. Voor de leerlingen met een score voldoende bepaalt de leerkracht of deze met de verlengde instructie en begeleide verwerking meedoen of dat ze zelfstandig aan het werk gaan.

Meer info

[Leermiddelenplein](#)

[Methodesite](#)

[Recensie COS, december 2006](#)

[Recensie JSW, april 2009](#)

Toelichting bij het compacten

Algemeen

Het routeboekje van *Zin in Taal* is opgesteld volgens criteria van SLO met betrekking tot leerstof voor hoogbegaafde leerlingen. Leerlingen kunnen hiermee zelfstandig uit de voeten. Een algemene introductie, regelmatige begeleiding en feedback van de leerkracht worden wel nadrukkelijk aangeraden.

- Les 1 wordt altijd samen met de groep gevolgd. Deze les Spreken en Luisteren is de inleiding van het thema. Ook de verwerking, veelal in samenwerkingsvormen, vindt gezamenlijk met de groep plaats.
- In iedere eenheid biedt de methode de mogelijkheid om leerlingen spreekbeurten en werkstukken te laten voorbereiden. In het routeboekje staat achter spreekbeurten een '?'. Per eenheid kan de leerkracht hierin zelf keuzes maken en de taken verdelen. Leerlingen die met het routeboekje werken hebben hierover nog wel aanvullende uitleg van de leerkracht nodig. Belangrijk bij deze opdrachten is dat hoogbegaafde leerlingen open opdrachten krijgen, aangevuld door richtlijnen om een spreekbeurt of werkstuk op te bouwen. Thema kan uit de methode overgenomen worden, maar voor de motivatie is eigen inbreng en keuze van de leerlingen zeer belangrijk.
- Binnen de leerlijnen Zinsbouw en Woordbouw is nadrukkelijk gekeken naar de introductie van nieuwe termen en onderdelen. Deze introductielessen worden door de leerlingen met een routeboekje gevolgd, maar niet alle verwerkingsopdrachten van deze lessen hoeven gemaakt te worden. Er is sprake van veelvuldige herhaling binnen deze opdrachten en niet alle opdrachten zijn van toepassing op het zojuist geïntroduceerde onderwerp.
- In groep 4 en 5 volgen de leerlingen nog af en toe een woordenschatles. Daarna is woordenschat volledig zelfstandig te maken. Hierbij worden alleen die opdrachten gemaakt uit het werkboek, waarbij de leerlingen woordbetekenissen moeten invullen en/of opzoeken. Zo wordt herhaling van eerder opgedane kennis voorkomen en wordt de zelfstandige studiehouding bevorderd.
- Les 3 is een zinsbouwles. De doelstelling van deze les is te abstract voor de leerlingen om zelfstandig te kunnen verwerken. Ook passen de doelstellingen niet binnen de criteria van SLO ten aanzien van uitdagend werk.
- Alle toetsen, controletaken, worden aan het einde van een eenheid gezamenlijk met de groep gemaakt. Uitslagen van de toetsen vormen geen uitgangspunt voor komende lessen.

Tot slot

Zin in taal is een methode die voor hoogbegaafde kinderen minder geschikt is bevonden. De methode bevat veel gesloten opdrachten en herhalingsstof. De extra opdrachten en zelfstandig te maken taken zijn veelal niet voldoende uitdagend.

Aangeraden wordt aan scholen die met deze methode werken om weggelaten taken te vervangen door uitdagende en open opdrachten.

SLO is het nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling. Al meer dan 30 jaar geven wij inhoud aan leren en innovatie in de driehoek beleid, wetenschap en onderwijspraktijk. De kern van onze expertise betreft het ontwikkelen van doelen en inhoud van leren, voor vele niveaus, van landelijk beleid tot het klaslokaal.

We doen dat in interactie met vele uiteenlopende partners uit kringen van beleid, schoolbesturen en -leiders, leraren, onderzoekers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties (ouders, bedrijfsleven, e.d.).

Zo zijn wij in staat leerplankaders te ontwerpen, die van voorbeelden te voorzien en te beproeven in de schoolpraktijk. Met onze producten en adviezen ondersteunen we zowel beleidsmakers als scholen en leraren bij het maken van inhoudelijke leerplankeuzes en het uitwerken daarvan in aansprekend en succesvol onderwijs.

SLO

Piet Heinstraat 12
7511 JE Enschede

Postbus 2041
7500 CA Enschede

T 053 484 08 40

F 053 430 76 92

E info@slo.nl

www.slo.nl

slo